

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken. Februarius 16 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Párisban mind azokat a' börtönöket és színeket, melyekben eddig az útzákon minden féle közönséges újságleveleket igen tsekély fizetésért olvasni lehetett; lezáratá a' Politziai Préfektus, 's az ő hire és engedelme nélkül égygyet is kinyitni nem szabad.

Azok a' hírek, hogy Párisban a' közönséges tsendesség és bátorság megzavartatott, sőt hogy még a' *Thüillieria* is megtámadtatott volna, költemények, vagy legalább nagyított hírek valának, 's már elenyésztek. Mint egyszer említettük volt, hogy a' *Sz. Honoré* utzában bizonyos éjtzakai gyülekezetek tartatnának, hasonló gyülekezeteket tartottak ettől nem meszszenémelly tiszték 's egyéb személyek. Ez a' klub, vagy gyülekezet végezetre gyanussá tette magát a' Politzia előtt, a' melly úgy vélekedett, hogy ott a' Királyi familia ellen főznek valamit; melyre nézve az egész társaságot fogságra vitték. A' Politziai Préfektus' szemeskedése ezen alkalmatossággal igen szerentsés resultátummal koronázott meg: de a' melly azonközben tsakugyan meg nem gátolhatta azt, hogy a' tunya rosz emberek azolta is naponként újabb megújabb híreket hintezzenek -el a' munkában lévő öszszeesküvésekről, 's Complótokrol, pedig a' mellyek tsak az ő költeményeik. Így

folynak ezek a' dolgok Frantzia országnak egyéb tartományaiban is. Tsak a' resultatum nem akar sohol kedvezni az iparkodásnak.

A' feljebb említett olvasó börtönökben és színeken lehetett a' közönséges levelekben egyebek között olvasni *Politikai: Légyfogdosó cím* alatt, ezen tikkelyt is: —

„A' politicus légyfogdosók, úgy mond; valódi vizsgálódásokra botsátkoztak valamigyáva hírek felett. Egygyik, a' milyen *Abbé Trente-mille-hommes* is, az egész száraz Európai hadakozó erőt elrendeli ideamoda; annak a' Hatalmasságnak, melyhez ő szít, minden feltett célzássait eltalálja; alkudozik; kötésekre lép; ellenséges beütéseket teszen; országokat oszt fel. Egy másik, kinek kinézései nem ily fennhéjázók, egy mellette elmenő strázsának topogásától is megijedvén, öszszeesküvésekről álmodozik, 's a' legkissebb hangot végső veszedelemkiáltásnak tartja lenni Tsendesedjeteke Uraim; Frantzia országban senki nem tsinál öszszeesküvést, vagy jobban mondván, senkinek nintsen módja az öszszeesküvésekre; a' mi pedig az egyéb Európát illeti, ennek éppen olyan nagy szüksége van a' nyugodalomra, mint nekünk magunknak. Az országlószék' lépései állhatatosok; a' polgárii tisztí karok tisztítatnak (t. i. a' roszszaktól); a' Királyi: armáda közelit a' maga eliatéz-

tetésének tökéletesülése felé; a' kijövő rendelkezések egész erejek szerént végre hajtának; 's a' Törvényhozásnak három ágai között legnagyobb egygyesség uralkodik. Hogy békételenek vagynak, meglehet: hanem az önön haszonkeresésből származó pauszalkodások megvettetést érdemelnek. A' közönséges felfordulásnak elvégződése után, szükség minden dolognak a' maga régi helyére visszatétetettetni. Hivatalt, gazdagságot, méltóságot, mint prédát úgy kapni, nem ad just annak örökös megtartására. A' Monarkhiátörökre megerősítette a' maga tulajdon nehézsége. Támoszai ennek azok, kik a' múlt időkre megpirulás nélkül vissza tekinthetnek, azok, kiknek semmi hasznok sem lenne a' történt dolgoknak újonnan való elkezdésében, és azok végezetre, a' kiknek még van valamelyek a' mit elveszthetnek. A' tulajdonosnak oltalmaztatásra, a' Kereskedőnek bátorságra, a' kézmívesnek közönséges boldogságra, 's a' mezzei munkásnak békességre van szüksége. Pedig sem az oltatmat, sem a' bátorságot, sem a' közönséges boldogságot, sem a' békességet nem szűi a' revoluzió. Még igen is nagyon véres tapasztalás tanított meg bennünket erre. A' revoluziónak barátja az emberiség' ellenése; az inségek, segítő társai; tévelygés a' vezére, bűnök a' kísérei. Azonközben revoluziónak gerjesztésén dolgozunk akkor, mikor a' félelmet nevelni iparkodunk, midőn az Országlószéket rágalmazzuk, 's a' midőn magunkat olykorolykor, a' nagy következtetésű szempillantatokban, igen fére vonjuk. Nem tsak vagyonával és életével tartozik a' polgár a' maga hazájának, hanem példaadással és bátorságműtatással is. A' társasági rendnek 's a' thronusnak barátja tehát, köteles így szollani ahoz, a' ki félelemnek gerjesztésén iparkodik: —

„Te! a' te félelmeskedésednek nints fundamentoma, és azt el lehet oszlatni, mihelyest a' célzásod bszűletes; ellenben a' te félelmed valóságos bűn, mihelyest te azt

feltett czellal nagyítod.“ ... Európának Fejedelmei öszszetsatoltatva vagynak közönséges Akta által; megesküdtek egymásnak költsönösen, hogy a' világnak békességet szereznek; és ők a' mi határainkon, tulajdon Státusaiknak bátorságáért nem kevesebbé, mint a' mi tulajdon tsendességünknek fenntartatásáért, számos sereget hagytak hátra határainkon. Ellenkező célzással vádolják őket; azt erőssítik felőlök, hogy egymással ellenkező hasznot keresnének: pedig az ő tanátskozásaikban *Diplomatikai egygyesség* uralkodott. A' békességekötésnek legkissebb környülállásai bizonyítják azt, hogy a' közönséges tsendességnek megnyerhetése, a' különkülön haszonkeresésre való legkissebb telzés nélkül, szolgált sinórmértékül. Nem magunk vagyunk -é mi a' körülöttünk történő dolgoknak megítélői? Van-é a' félelmeskedésre legkissebb okunk? Nem tökéletes rendtartás uralkodik nállunk? Meg van-é háborítva a' tsendesség? Ugy folynak-é nállunk a' dolgok, mint azoknál a' népeknél, a' kiknek szemek van, de nem látnak, fülek van, de nem hallanak? Könnyen meg lehet s nerni a' rossz gondoikodású embereket az ő beszédjeokről. Nékünk akkor, midőn azt a' nagyítást, méltó fontolásra vesszük, mellyel ezek az emberek a' körülöttük történő dolgokrol beszéltenek, egyszersmind azon előadás eránt is méltán gyanakodnunk kell; mellyel ők mielőttünk Német ország' népének pesgését 's az Uralkodóknak feltett céljaikat lefestik. Ha szintén nem egészszen tiszta is a' mi fejük felett a' mi politikai egünk, még ezért nem lehetünk egészszen bizonyosok a' következő menydörgések felől: de tsakugyan böltsen tselekeszszük, ha minden készüléteket úgy megteszünk, mintha bizonyosan el fogna következni. A' hajónak még a' kikötőhelyben is eszébe juthatnak az ötet érdeklött veszedelmek: de a' felelmisség egy olyan érzékenység, a' melly nem illik egy Frantziához 's az ő

Characterét (természeti minéműségét) éppen úgy meggyalazza mint az ő Királyaé; a' ki ő rajta így bõltsen uralkodik.“

Párisi magános tudósítások után erősítik némelly közönséges levelek, hogy azok az emberek, kiket mint a' 16-dik Lajos' gyilkosait, a' 18-dik Lajos' meghótsátó Rendelésének 7-dik tikkelye érdekel, az országban 's nevezetesen Párisban eget földet felfordítani iparkodnak, hogy régi mesterkedéseiknek új munkába való vétele által az őket érdeklõ tsapás elõl magokat elvonhassák; a' mely iparkodásból következik természetszerént a' nyughatalankodás: hanem, így szoll a' tudósító, ha ezen szempillantaton egyszer által estünk, és az ország ezen megengesztelhetetlen ellenségeitõl, kik a' magok' bûneiknek nagysága miatt a' Királytól semmi kegyelmességet nem remélhetnek, egyszer megtisztúlhatott, az után semmi meg nem fogja háborítani a' tsendességet, és a' Monarkha oly erős lábakon fog állani, a' milyenenek még soha nem állott.“

Az itt következõ tikkely a' *Lyon*i történetrõl, a' Londoni újságokban jött világ' eleibe: A' *Place de Terreaux* nevű piacon, úgy mond, sok *Bonapartisták*, *Föderatisták*, 's egyéb nevű *Jakobinusok* öszszeseregelték, az utzákon lármázva járkáltak, 's azt kiáltották, hogy a' *Royalistákat* mind megfogják õlni. A' vezérlojók egy tiszt volt az elosztatott *Ligerisi* armádatól, a' ki így ordított tele torokkal: *Vive P' Empercur! Vive le Roi de Rome!* A' Komandans öszszegyűjtven a' nemzeti örzõ 's egyéb ott lévõ seregeket, szélyel kergette a' lármázókat; a' melly közben omlott is egy kevésvér, de a' tsendesség azonnal helyre állott. Az elfogatott személyek között több olyan tisztviselõk találtak, kiket a' mostani Országlószék tett-bé. Innét kitettzik, így szoll a' *Londoni* újságíró, melly okosan beszéltett Frantzia Képvisele *Bonnal*, midõn a' Követek' kamarájában ekképpen

szollott: — „Az országnak jövendõbeli bátorsága, úgy mond, attol van felfüggesztette, hogy az Országlószék a' legkisebb hivatalokra is jól megválassza az embereket, és akár melly sokat emlegessük soha sem emlegetjük igen sokat azt, hogy Frantzia ország elég drágán vásárolta-meg magának azt a' just, hogy az Országlószék-tõl ezt a' kezességet megkivánhassa magának.“

A' *Straszburgi* újságban ezeket olvasuk: — „A' Préfektus újabban az Al-Préfektusokhoz és Polgármesterekhez irván megintette õket, hogy legyenek nagyon figyelmetesek a' költött híreknek koholóira és elhintézőire; a' kortsmákra, kávéházakra, 's egyéb efféle közönséges helyekre, nagyon vigyáztassanak; akár melly rendű és rangú embereket azonnal fogattassanak-el és vitessenek magok eleibe, a' kik felõl kivilágosodik, hogy olyan híreket terjesztettek-el, hogy a' miatt a' tsendességnek megháborittatásatol lehet félni, 's több e' félek.“

*Cambaceres*rõl azt erősítik a' *Londoni* levelek, hogy 14 millió Frankból álló vagyonnal ment el *Párisból*.

Febr. 2-dikán prédikáziót halgatott a' Király és a' familiája. A' prédikáziót tartotta a' *Jesuita* szerzetből való *Abbé Richard*, egy híres Orátor.“

A' Frantzia országban mostan felállított *Biztosi* (Prevotalis) ítélõszék elõtt Párisban egy *Magliore* nevű igen szemtelenbátor embernek folyt-le a' pere, melly első per volt ezen ítélõszék elõtt. A' bünös a' *gillotin*' segedelmivel mozdított által errõl a' világról a' másikra. A' vesztõ helyrõl így köszöntötte a' közönséget: *Audieu la Societe!* — melly után a' hóhérhoz fordulván, így szollott hozzá: *Depechon-nous!* (Siessünk!). A' per Jan. 29-dikén kezdõdött, az ítelet Febr. 1-õs napján mondattott-ki, és 2-dikán végrehajtatott. Az ember régebben katona, utoljára vándorló

kalmár volt. A' bűne gyilkosság és fegyveres kézzel való ragadozás volt.

A' *Párisban* elfogattatva lévő három Anglusokrol ezeket olvastuk a' Londoni levelekben: — „*Párisbol* érkezett leveleink erősítik, hogy az ott lévő Anglus Követnek Stevart úrnak oly nyilvánoságos bizonyosságok tétettek volna eleibe az eránt, hogy elfogattatva lévő hazánkfiai a' *Lavalette'* elszöktetésében részesek voltak, hogy ő, ezeknek ügyében további lépést tenni, minden magános tekintetekből származható hajlandósága mellett is, haszonnélkülvalónak tartja lenni. Mások is igen sokan elfogattattak ugyan ezen dolognak kivilágosodása miatt. —

Az egyenesen *Párisbol* jött újságok így szollnak ezen foglyokrol: — „*Willson, Bruce, és Hutschinson* urak, azon kérő levelekre, hogy *Cautionak* letétele mellett botsáttassanak - ki a' fogházbol, a' Királyi Prokurátornak az ítélszék' eleibe terjesztett javallására, rossz választ kaptak. Nem botsátják - ki őket. Már most az a' czéljok, hogy ezen alsó ítélszék' sententziája ellen apelláljanak felsőbb ítélszék' eleibe, 's egyszersmind az itt lévő Anglus Követ úr közbenjárását is meg nyerni iparkodnak, hogy eszközölje - ki, hogy ők is élhessenek itt azzal a' kedvezéssel, mellyel a' Frantzia törvények szerint a' Frantzia polgárok élhetnek.

A' *Londoni* újságok átaljában vévén most minden nap' sokat írnak a' *Párisban* folyó környülállásokrol. Az elfogattatva lévő Anglusokrol ezek fordultak elő a' Kurirban: *Wilson* telyességgel nem akar semmit felelni azon kérdésekre, mellyeket az ítélszék' eleibe terjeszt. *Lord Aucklandnak* és *Buckinghamnak*, kik őtet a' fogházban meglátogatták, arról panaszolkodott, hogy ravasz (megfogásra czélzó) kérdéseket tesznek eleibe; példának okáért: hogy mit tart ő *Marschal Ney* felől? Mitsoda házakban jelent ő meg *Párisban* leggyak-

rabban? 's több effélék — mellyekre ő, a' nélkül, hogy magát a' Frantzia Ország-lószerék előtt galibába ne keverje, semmit nem felelhét. — *Bruce* ellenben minden kérdésekre felettébb hetyke módon felel. Ezen kérdésre, hogy mitsoda juson avatta magát a' megíteltetett *Lavalette'* dolgába? így felelt: — „Én ezt nem tsak igasságosan hanem kötelességem szerént is tselekedtem. Az ólta, hogy a' Párisi Alkúratifikáltatott, ennek minden Anglus részésévé lett: tehát minden Anglusnak kötelessége arról gondoskodni, hogy ez az Alkú bétöltetessék. Én tehát hazámfiainak igasságos és betsületszerető érzékenységekre bízom magamat, a' kik engem' bizonyosan menteni és oltalmazni fognak.“ — (A' Kurir azt a' megjegyzést veti ezen tzikhely után, hogy néki igen különösnek látszik lenni ez a' *Bruce* feltétele). — A' *Wilson'* felesége (egy tsupa vak aszszony) megnyerte, hogy a' férjét meglátogathassa, melyre nézve minden nap' megjelenik nálla a' *Marquis Buckingham'* társaságában. Maga *Wilson* sétálni is kimehet a' fogház' udvarára, mikor a' több foglyok bezárattatva vannak. *Wilsonné* azt a' *Dupin* nevű Prokurátort vette fel a' férje mentésére, a' ki *Marschal Neyt* védelmezte. A' *Páris* és *Mons* között lévő Postamesterek között is elfogtak néhányat, de a' kik minnyájan azzal mentik magokat, hogy *Lavalette'* Anglus formaruhában lévén, őtet még nem esmérhették, az Anglus formaruhához pedig tisztelettel viseltetni tartoztak.

Egy más tárgy, melyről ezen napokban hasonlóképpen sokat írtak a' *Londoni* levelek, 's a' mellyeket ezekből a' *Brüsseli* újság is kiadott, *Páris'* állapotját illeté: —

„A' *Párisbol* érkezett tudósítások, úgy mond, (ezt Jan. 24 - diken írták a' *Londoni* levelek) valamelly siket hánykodásban lenni erősítik ezt a' várost; de a' melynek semmi egyenes okát nem írják. A' Szövetséges seregeknek *Páris* felé való visszaz-

marschirozásáról is beszélnek, s' rossz hírek keringenek. Sok személyek elfogatattak, s' a Thüillériánál lévő strázsák meg hármassítottak, melynek valami összeesküvést illető hír az oka, melly a Királyi familiának lopva való elvitettetését illette, de a' mit mi fundamentom nélkül való hírnek lenni tartottunk. Minden órán új félelemnek, példának okáért, idegen seregnek beütésének, belső feltámadásoknak, magános emberek között való gyilkosságoknak, mérgegel lett megétetésének, a' szülő anyja, egy szóval, Páris olyan hánykodásnak állapotjában van, mint ha már a' kapuk előtt állana az ellenség; a' kapuknak bezáratása, utzáknak bérahaltatása, egy szóval, semmi el nem felejtődik, s' a' t.

Minekutánna ezen híreket a' maga Párisi levelezőjének szavai szerint mind elő hordotta volna a' Londoni Kurír, végre ilyen megjegyzést vetett utánna: — „Ezen rossz híreknek, úgy mond, ha szintén senki kezességet nem valóhat is az ő igazságokért, tsakugyan rossz befolyások lehet a' közönséges hajlandósághoz, és ezek a' mi tulajdon Historiánknak egy szakaszára emlékeztetnek bennünket, a' melyről ekképpen szól Hume: — „Minden óra új híreket, külső beütéseket, belső felzendüléseket, s' magános személyek között való gyilkosságokat, étetéseket, szült; a' város oltalom alá vétetett, a' kapuk bezárattattak, az utzák nagy lántzok által keresztül köttetettek, s' a' többi. — Éppen olyan, mintha a' Londoni Kurír Párisi tudósítója, szórólszóra kivette s' kinyomtatta volna az itt felhozott lármahírt az Anglusok' Historiájából. — Szerentsére a' Londoni Kurirnak is nem soká más tudósítása érkezett az ő lármás Levelezőjétől, melly által megnyúgtatja a' Londoni közönséget, azt mondván, hogy mind ezekből a' nagy veszedelmekből tsak annyi volt igaz, a' mennyit feljebb irtunk, hogy t. i. valami tiszték és egyebek a' Thüillériától nem messze éjjeli klubokat, összeületezéseket tartván, okot szolgáltattak

arra a' gyanura, hogy a' Királyi familiáerlen törekednek, s' ezért meglepte és elfogatta őket a' politzia. de egyéb eránt, sem a' Párisi kapuk bé nem zarattattak, sem a' Montmartre' halmaira agyuzó sántzok nem építették, s' a' t.

Lengyel Ország.

A' Warschauból Jan. 25-dikén indult tudósítások szerint, Carnot még nem ment volt el onnét Petersburgba. Warschauba egy Lyoni kereskedőnek neve alatt tartózkodott.

Lengyel országban a' folyó esztendő Januáriusának 1-ső napjától fogva félbe kell a' Sidóknak hagyni a' kortsmároskodást, s' magokat mezei munkára kell adni. A' régi Orosz birodalomban egy Sidó sints, a' Lengyel földeken pedig még igen is sok van, s' minthogy eddig semmi badi szolgálatot nem tettek, s' e' szerint a' hadakozásokban el nem hullották, nagyon elszaporódtak. Ha földművelésre szorítottának, sok jó földművelő kezekkel fog a' falusi lakosok' száma nevedetni.

Nagy Britannia.

A' Sachsen-Coburgi Leopold Princzet, kinek a' Nagy Britanniai Koronáörökössel Karolinával lejendő összeházasodásáról már most mint bizonyosról úgy irnak, minden órán várták Londonba. A' jövő tavaszon fog megadni az összeházasítások.

A' Londoni legújabb tudósítások szerint János és Lajos ő Cs. Fő Hertzegségek Londonból a' Portsmouthi kikötőhelynek megnézésére mentek, hol Sir Congreve, Generalis Gordon, Admirális Thorborough és több más fő tiszték által kísértetvén, minden tárgyakat szemesen megvizsgáltak. Felmentek arra a' Victory nevű Lineahajóra is, melynek fedelén állva Admirális Nelson a' Trafalgari ütközetben megöltetett. Azon a' helyen, mellyen akkor állott, mikor a' golyóbis érte, egy réz tábla van a' dészkába botosítatva. Felmentek azon Observatoriumra is, melyről igen felségesen lehet szemlélődni valamint en-

nek, úgy a' *Spithedi* kikötőhelynek öbleire is, 's az ezekben találtató sok hajókra. Azután az Admirális *Thornborough* tsajkájára ülven, a' *Queen-Charlotte* nevű nagy Linea hajóhoz eveztek, a' hol az ezen lévő ágyuk által, mind odaérkezésekkor mind a' partra való visszatérésekkor, felségesen megtiszteltettek ő Császári Fő Hertzegségek.

Az Amerikából Londonba érkezett tudósítások *Karthagenára* nézve kedves kinevezésekkel biztatják az *Anglusokat*. Minekutánna ezen vár, a' Spanyoloktól való hosszas bézarattatás után, eleség és minden egyéb készületek' dolgában nagy fogyatkozást kezdett volna szenvedni, jónak találta a' Kormányozó gyűlést tartani, 's ennek eleibe terjeszteni, hogy a' nagy szükségét, melyre őket a' hadakozás juttatta, 's az ő czélzásokot, a' melly szerint magokat egy szabad Státussá tenni iparkodnak, tekintvén, jó lesz nékik a' magok tartományokat valamely bölts és hatalmas nemzetnek oltalma alá adni, a' melly őket megmenthesse 's kormányozni is tudhassa, a' melyre legalkalmasabbnak találták a' Nagy Britanniai Királyt. Melybeu a' Kormányozó és a' gyűlés megégygyezvén, *Jamaikába* az *Anglus* Kormányzékhez küldöttek pénzért és fegyverért, oly ajánlással, hogy a' tartományt *Anglus* oltalom alá adják addig is, míg *Londonból* a' további határozások megérkezhetnek.

Olasz Ország.

A' Pápa ő Szentsége' Fő Cardinalis Camerariussa egy proklamációt adott-ki az ő Szentsége nevében, melly által a' Catholi-

cus papság' ekklesiái fenytéktartását illető *Bullát*, a' papoknak nagyon a' szívekre köti, 's annak minden tekintetben való megtartását keményen megparantsólja. A' theatromokra, Concertekre, 's egyéb világi társaságokba való járást tilalmazza; s' hogy mindenütt a' magok papi ruhájokban jelenjenek meg, kerek kalapot, elvágott hajjat ne viseljenek, megbatározott módon parantsólja nékik. A' *ritusnak*, (templomi bevett szokásoknak) együgyübbé való tétettetését is munkába vette a' Szent Szék, a' hova tartozik a' többek között, hogy a' templomokból minden fúvó muzsikai szerszámok ki fognának tiltattatni.

Frantzia levelek beszélik, hogy a' *Jesuiták* a' magok Szerzetjékből való némely embereknek könyveiket, a' mellyek megtiltattatva voltak, név szerint *Berruyernek* az isten' népéről írott *Historiáját*, újra kinyomtattatni bátorokdtek légyen. De elvétette a' politzia a' könyvárosoktól. Ezen vizsgálódásnak alkalmatosságával egy más oly munkát is találtak az inquisitorok a' könyvárosoknál, a' melyben, de remélhetőképpen csak gonoszságból, több Cardinalisok mint Szabad Kőművesek úgy említtetnek, a' könyv'neve ez: Az Olasz Szabad Kőművesek' Almanachja. "

L o m b a r d i a.

A' *Maylandból* Febr. 6-dikán indült tudósítások szerint, ő Cs. Kir. Felségének tartós jó egészsége járt. — A' *Modénai* K. Fő Hertzeg és Hertzegné, vissza fértek onnét Státusaikba. A' *Bavariai* Koronörökös Prínz még ott volt.

Febr. 14-dik napján adtak 100 Forint Huszaspénzért 369 1/6 forintot Váltót-lában.